

Kirjastopalvelut

Vuonna 2022 alkanut lainauslukujen nousu jatkui. Viime vuonna tehtiin kaikkien aikojen lainausennätys 3,3 milj. Kasvua oli 3,2 %. Lasten aineistojen lainaus kasvoi peräti 6,8 %. Kirjastokäynnit lisääntyivät viime vuodesta 2,2 %. Runosmäen monitoimitalo Riimi valmistui helmikuussa ja kirjasto aloitti toimintansa talossa toukokuussa. Toiminta uusissa tiloissa on luonut hyvät edellytykset yhteistyöhön talon muiden toimijoiden kanssa.

Lukutaitotyötä tehtiin kaikkien ikäryhmien kanssa, esimerkiksi Varissuolla keskityttiin varhaisen lukutaidon lisäämisen haasteisiin. Kirjasto osallistui Turun lukutaitostrategian laatimiseen ja on sitoutunut sen toimenpiteisiin.

Asiakaspalvelussa kehittämiskohteena olivat käyttäjäkoulutukset, joiden avulla syvennetään eri asiakasryhmien kirjasto-osaamista. Koulutusten kautta kirjaston palvelut tulevat tutuksi myös uusille kaupunkilaisille. Ryhmävierailujen kapasiteettia lisättiin ja niiden rinnalle kehitettiin toiselle asteelle suunnattu Kirjastohaaste-omatoimikierros. Käyttäjäkoulutuksia toteutettiin 870 kpl.

Kestävä kehitys Lounais-Suomen kirjastoissa -projekti toteutui suunnitellusti. Kirjasto asetti omat lupauksensa siinä luotuun kestäväan kehityksen tiekarttaan. Projektissa edistettiin myös kirjaston näkyvyyttä kiertotalouden keskuksena sekä kestäväää elämäntapaa tukevana hidas-tamisen ja syvemmän ymmärtämisen paikkana. Lisäksi toteutettiin vuosittainen ilmastoteko.

Projektit Kirjastolahja, Faksista Jodeliin – mediataitoja toiselle asteelle ja Democratic Library päättyivät. Kirjastolahja-projektissa markkinoitiin kirjastopalveluja senioreille. Faksista Jodeliin -projektin menetelmillä saatiin kirjastolle uusia kävijäryhmiä nuorista aikuisista. Democratic Library tarjosi tukea haavoittuvassa asemassa oleville esimerkiksi kerhotoiminnalla.

Vaski-kirjastot liittyivät kuntien yhteiseen E-kirjastoon huhtikuussa. Omista erillisistä e-aineistoista luovuttiin vuoden mittaan. Tiedotuksessa ja asiakkaiden opastamisessa keskityttiin E-kirjaston markkinointiin. Olemme edelleen mukana E-kirjaston aineiston valinnassa ja kehittämisessä.

Valtakunnallisessa Kohti metatietovisiota -projektissa jatkettiin valmistautumista metatietotyön tuleviin muutoksiin. Muutokset koskevat sekä taustajärjestelmien teknologioita että töiden organisointia.

Yhteisvaikuttava ja poikkialainen toiminta

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja kulttuuripalveluiden saavutettavuuden edistäminen liittyy kirjastopalveluiden perustehtävään. Kiva loma -toimintaan osallistuttiin Runosmäen alueella. Lasten ja nuorten lukutaidon tukeminen oli keskeinen osa kirjaston toimintaa. Elämyspolkuun kuuluvat kirjavinkkaukset 2., 5., ja 7. luokille ja mediakasvatus 4. luokille suomeksi ja ruotsiksi. Elämyspolulla oli yhteensä 7036 kävijää ja 301 ryhmää. Lisäksi kirjasto tarjoaa sarjakuvavinkkausta, lukuvinkkausta ja erilaisia ohjattuja ryhmäkäyntejä. Viime vuosina on panostettu valmo-luokkien kirjastoon tutustumiseen. Pikkuväen taidepolussa kirjastolla on kokonaisuudet sekä 5-vuotiaille että 6-vuotiaille. Kirjasto järjesti 6-vuotiaille 51 kirjastokurssia, joissa oli kävijöitä yhteensä 649. 5-vuotiaiden satuesityksiä oli 16 ja niissä 534 osallistujaa. Esiopetusryhmille lainataan matkalaukkuja, joiden avulla voi tutustua kirjastoon.

Monikielisten asukkaiden kotoutumisen tueksi kirjasto tarjosi selkokielisiä käyttäjäkoulutuksia, jalkautui alueen oppilaitoksiin sekä tuki suomen kielen oppimista (selkolukupiiri, suomen kielen kielikahvila). Inklusiivista kirjastotyötä kehitettiin luomalla monikielinen kielikahvilakonsepti. Lapsiperheille tarjottiin monikielisiä satuhetkiä. Kirjasto osallistui aktiivisesti myös monikulttuurisiin yhteistyötapahtumiin.

Tavoitteelliset tunnusluvut – kirjastopalvelut

Palvelualue	Tunnusluku	Tunnusluvun mittayksikkö	Toteuma 2023	Toteuma 2024
Kirjastopalvelut	Kirjaston lainat	lkm	3 207 582	3 308 584
Kirjastopalvelut	Kirjastokäynnit	lkm	1 747 078	1 789 365
Kirjastopalvelut	Verkkokirjastokäynnit	lkm	1 572 688	1 717 105
Kirjastopalvelut	Kirjaston e-aineistojen käyttö	lkm	300 953	314 197
Kirjastopalvelut	Aineistohankinnat	lkm	54 351	45 514
Kirjastopalvelut	Käyttäjäkoulutus	lkm	905	870
Kirjastopalvelut	Käyttäjäkoulutuksiin osallistuneet	lkm	11 976	14 721
Kirjastopalvelut	Tapahtumat	lkm	1 875	1 570
Kirjastopalvelut	Tapahtumiin osallistuneet	lkm	87 476	78 220
Kirjastopalvelut	Asiakaskyselyn keskiarvo	likert (1-5)	4,60	4,60

Henkilöstöstrategiset toimenpiteet – kirjastopalvelut

Palvelualue	Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Toteutuma 2024
Kirjastopalvelut	Osaaminen ja uudistuminen	Uudistamiskyky	Kunta 10. Kokee usein työnimua -mittari entiselle hyvälle tasolle lisäämällä esim työkiertoa	Kunta10-mittari heikentynyt, joten toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä. Työkierto toteutunut suppeasti osana alueellista kehittämistehtävää.
Kirjastopalvelut	Parempi johtaminen	Laadukas lähi-johtajatyö	Kunta10. Kokee työstressiä – lisätään palkitsevuutta	Kunta10-mittari parantunut viisi prosenttiyksikköä. Toimenpiteet ovat olleet oikeansuuntaisia, mm. työpajoja toteutettu osana kehittämispäiviä.

Museopalvelut

Museopalveluiden vuotta 2024 leimasi vahvasti organisaatiouudistus, joka vaikutti kaikkeen toimintaan toukokuusta 2024 lähtien. Samaan aikaan toiminta jatkui suunnitellusti ja myös toteutui pitkälti suunnitellun mukaisena. Museoissa ja Brinkkalan galleriassa oli kävijöitä yhteensä 378 429, josta maksaneita kävijöitä oli 206 619. Tämä on hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin vastaavat luvut olivat 405 309 ja 224 330. Kävijämäärät olivat kuitenkin suhteellisen hyvät, sillä Biologinen museo oli suljettuna remontin takia koko alkuvuoden aina toukokuun loppuun asti. Wäinö Aaltosen museo (WAM) taas sulkeutui kokonaan remontin takia toukokuun puolivälissä.

Museopalveluiden talous toteutui vahvasti ylijäämäisenä. Positiiviseen tulokseen vaikutti kolme itsenäistä tekijää:

- Museon pääsymaksutulot 1 913 679 € ylittivät roimasti tavoitteen 1 650 000 €. Talousarviota 2024 laadittaessa huomioitiin, että WAM tulee olemaan puolet vuodesta suljettuna. Lisäksi tulotavoitteessa huomioitiin se, että vuodesta 2022 pääsymaksutulot olivat laskeneet 5 % vuoteen 2023 eikä pääsymaksujen pitkään jatkunutta kasvua enää pidetty varmana. Tästä kertyi 263 679 € budjetoimatonta tuloa.
- WAMin sulkeminen kesäkuussa oli ennakkoon tiedossa mutta talousarvion laadintaa varten annettu ohjeistus edellytti koko vuoden vuokran kirjaamista sisäisiin eriin. Tämä kasvatti ylijäämää yli 348 000 €.
- Museo valmistautui vuonna 2024 organisaatiomuutokseen ja tämän takia useita vaksseja oli vuoden aikana täyttämättä. Museon suunniteltu työvoimakertymä oli 130 henkilötyövuotta, mutta vuoden aikana tämä supistui 123 henkilötyövuoteen. Museon henkilöstökustannukset olivat 45 164 € / henkilö vuonna 2024. Näin ollen seitsemän henkilötyövuoden käyttämättä jättäminen kerrytti säästöä noin 316 150 €

Yhteensä näistä tekijöistä kertyy 927 827 € positiivinen poikkeama. Tilinpäätökseen poikkeamasta jäi kuitenkin vain 628 392 €, koska palvelu- ja tavarahankintoja pystyttiin kasvattamaan näiden positiivisten poikkeamien ansiosta.

Organisaatiouudistus

Turun kaupungin museopalveluiden organisaatio muuttui osana Turun kaupungin kulttuurin palvelukokonaisuuden ja Turun kaupungin rakennemuutosta. Tavoitteena oli perustaa kaksi uutta palvelualueutta, joista toinen keskittyy kulttuurihistoriaan ja toinen kuvataiteeseen. Pohjana muutokselle oli, että historiallisia museoita ja taidemuseota johdetaan erilaisista lähtökohdista, ja niissä edellytetään erityyppisiä verkostoja ja ammattitaitoa. Muissa kuutoskaupungeissa on vastaavanlainen jako kaupunginmuseoon ja taidemuseoon. Samalla havaittiin tarve kehittää museoiden organisaatorakennetta joustavammaksi. Organisaatiomuutosta valmisteltiin yhdessä henkilökunnan kanssa ja kulttuurijohtajan ohjauksessa.

Museokeskus jakaantui 1.1.2025 alkaen kahdeksi palvelualueeksi: Turun kaupunginmuseo sekä Turun kaupungin taidemuseo WAM. Kumpikin museopalvelualue jatkaa alueellisen vastuumuseon tehtävää museolain edellyttämällä tavalla. Turun kaupunginmuseo vastaa alueellisen museotoiminnan edistämistehtävästä ja kulttuuriympäristötehtävästä. Turun kaupungin taidemuseo WAM vastaa alueellisesta taidemuseotehtävästä (kulttuurijohtaja 27.11.2024 § 36).

WAMin peruskorjaus

WAMin peruskorjaushanke siirtyi suunnittelusta urakkavaiheeseen. Urakka eteni vuoden aikana aikataulun mukaisesti. WAMin kevätkauden viimeinen näyttely *Iiu Susiraja – Ei helppo nakki* päättyi 12.5.2024. Museon toimistot ja taidekokoelma siirrettiin kevään aikana väistötiloihin. Toimistotilat siirtyivät Puolalankatu 5:een. Taidekokoelmat siirrettiin Pääskyvuoren luolastoon, joka osoittautui muuton jälkeen epäsopivaksi tilaksi mikrobiongelman takia. Syksyn aikana etsittiin uutta korvaavaa tilaa. Vuokrattavaksi tilaksi valikoitui varasto osoitteessa Länsi-Avantintie 8, Lieto (Kult.ltk. 29.10.2024 § 116). Uuteen tilaan muutetaan kevään 2025 aikana. Näyttelytoiminta jatkui 15.9.2024 alkaen Taiteen talon Kilta Galleriassa.

Tavoitteelliset tunnusluvut – museopalvelut

Palvelualue	Tunnusluku	Tunnusluvun mittayksikkö	Toteuma 2023	Toteuma 2024
Museopalvelut	Museokäynnit	lkm	403 789	377 704
Museopalvelut	Museon digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys / vuosi	lkm	12 761	4 198
Museopalvelut	Lapsille suunnattuun toimintaan museotoimipaikoissa osallistuvien määrä	lkm	31 444	22 455
Museopalvelut	Aikuisille suunnattuun toimintaan museotoimipaikoissa osallistuvien määrä	lkm	40 510	34 699
Museopalvelut	Kokoelmien liikkuvuus: lainat, talletukset, valokuvatilaukset	lkm	195	17
Museopalvelut	Lausuntojen lukumäärä	lkm	1 056	1 163
Museopalvelut	Alueellisten palveluiden käyttäjämäärä	lkm	6 316	13 074
Museopalvelut	Finnasta avattujen museon tietuesivujen määrä	lkm	273 630	317 283
Museopalvelut	Museon sosiaalisen median tilien seuraajien määrä	lkm	55 673	-
Museopalvelut	Museokauppojen keskiostos vuositasolla (€ / kävijä)	€	1,89	1,90

Henkilöstöstrategiset toimenpiteet – museopalvelut

Palvelu-alue	Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Toteutuma 2024
Museopalvelut	Parempi johtaminen	Laadukas lähijohtajatyö	TAKE-keskusteluiden käynti ja keskusteluiden tavoitteiden onnistunut asettaminen	Organisaatiouudistus ja sijaistukset sekä niiden puuttuminen osittain vaikuttivat TAKE-keskusteluihin.
Museopalvelut	Työ lisää hyvinvointia	Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	Työyhteisön sisäisen tiedonkulun parantaminen ja yhdessä tekemisen kulttuurin vahvistaminen	On jatkettu samoja asioita kuin 2023. Organisaatiouudistus vaikuttanut tähän.
Museopalvelut	Osaaminen ja uudistuminen	Henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvia tarpeita ja mahdollistaa mielekkään urapolun	Ylläpidetään riittävää koulutustarjontaa ja ohjataan henkilöstöä aktiivisesti edelleen koulutuksiin.	Ei ole toteutunut suunnitellusti koska organisaatiouudistuksen valmistelu vaatinut resursseja.

Turun filharmoninen orkesteri

Orkesterin ennätysten vuosi 2024

Kulunut vuosi oli orkesterille jälleen menestyksenkäs ja täynnä tapahtumia. Orkesteri järjesti ennätyselliset 272 tapahtumaa, jotka keräsivät yleisöä yhteensä 72 915 henkeä. Sekä konserttimäärä että julkisten konserttien osallistujat, 58 354 kuulijaa, ovat tämän vuosituhannen ennätyslukuja. Erityisen ilahduttavaa on yleisötyötapahtumien ja -kuulijoiden määrän kasvu: monipuoliset, Konserttitalon ulkopuolelle viedyt maksuttomat, matalan kynnyksen tapahtumat tavoittivat yleisöä kaikkiaan ennätyselliset 10 736 henkeä. TFO Live -kanavan kautta orkesteri tavoitti virtuaalisesti lähes 16 000 katsojaa. TFO ja Turun konserttitalo ylittivät toiminnallaan kaikki toiminnalle asetetut tunnusluvut.

TFO on tehnyt järjestelmällisesti työtä laajemman yleisöpohjan saavuttamiseksi. Kausikortti-asiakkaiden määrä vaikuttaa stabiloituneen, mutta erityisesti orkesterin sarjalippujen myynti on kasvanut. Taloudellisesti vuosi noudatteli edellisvuoden lukuja. Lipunmyyntituotot ylittävät talousarvion n. 120 t €, mutta vastaavasti myyntituotot jäävät arviosta lähes saman verran. Toimintakulut alittavat talousarvion n. 190 t€, mikä johtuu lähes kokonaan henkilöstökulujen alituksesta. Toimintakuluissa mm. palveluiden ja tarvikkeiden ostosta aiheutuneet ylitykset kompensoitiin säästämällä markkinointikuluissa sekä taiteilijoiden esiintymispalveluissa. Talousarvioon verrattuna tulos osoittaa 204 t€ talousarviota parempaa tulosta.

TFO:n toimintavuotta värjivät lukuisat loppuunmyydyt konserttituotannot, yhteistyössä Saarisalo-oopperan ja Turun Kaupunginteatterin kanssa tuotettu Ihminen parhaan kykynsä mukaan -kamariooppera sekä menestyksellä alkanut TFO Leffassa -hanke.

Sinfonia- ja kamarimusiikkikonserttien rinnalla orkesteri järjesti lukuisia tilaisuuksia lapsille ja nuorille. Kulttuuripalvelujen monipuolisen saatavuuden turvaamiseksi orkesteri teki laajaa yleisö- ja kohderyhmätyötä sekä kehitti uutta matalan kynnyksen toimintaa ja uusia yhteistyön muotoja. Orkesterin järjestämistä tilaisuuksista yhteensä peräti 200 oli lapsille, nuorille sekä erilaisille kohderyhmille suunniteltuja ja suunnattuja tapahtumia.

Syyskuussa TFO:n taiteellisena johtajana aloitti kapellimestari John Storgårds. Orkesterin päävierailija on Christian Kluxen. Kauden aikana TFO esitti viisi kantaesitystä ja lähetti kahdeksan maksutonta verkkokonserttia. Konserttitalolla oli yhteensä 62 ulosvuokrausta. Päivittäisarkensa ohella orkesteri osallistui kiinteästi musiikkitalo Fuugan toteutussuunnitteluvaiheeseen. Orkesterin työvoiman käytön toteuma oli 86,4 htv.

Yhteisvaikuttavan ja poikkialaisen toiminnan toteutuminen

TFO:n toiminnassa sinfonia- ja kamarimusiikkien rinnalla yleisötyöllä on merkittävä tehtävä erilaisten yleisöjen tavoittamiseksi ja kulttuuripalveluiden saavutettavuuden edistämiseksi. Orkesterin toiminnassa lapset ja nuoret ovat erityisasemassa, ja tälle kohderyhmälle suunnatun toiminnan vuoksi orkesterille on myös myönnetty korotettua valtionosuutta. Orkesteri tuottaa ja suunnittelee lastenkulttuuria Turussa usein yhteistyössä kolmannen sektorin, kulttuurin kärkihankkeen ja muiden kulttuuripalveluiden toimijoiden, kuten museo- ja kirjastopalveluiden sekä Turun Kaupunginteatterin kanssa.

Toimikauden aikana TFO sai vieraakseen eskarilaisia Pikkuväen taidepolulla, kutsui koulu- ja erityisesti lapsille räätälöityihin konsertteihin kahdesti vuodessa ja oli mukana valtakunnallisessa Taidetestaajat-hankkeessa. Elämyspolulla orkesterissa vierailivat kaikki 2.- ja 7.-

luokkalaiset. Lisäksi orkesterin suosittu Junioriklubi jatkoi toimintaansa, nyt myös Konserttitalolta ulos suuntautuneen Kiertävän Junioriklubin muodossa. TFO osallistui kulttuurin kärkihankkeen, kulttuuripalveluiden ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen yhteistyössä kehittämään Turun kulttuurin kutsuvieras -pilottiin, jossa tuetaan pikkulapsiperheitä kulttuuri- ja taidelähtöisin menetelmin.

Orkesteri osallistui aktiivisesti Suomi tutuksi -sisältöjen suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä Kulttuurikortin tarjontaan.

Tavoitteelliset tunnusluvut – Turun filharmoninen orkesteri

Palvelualue	Tunnusluku	Tunnusluvun mittayksikkö	Toteuma 2023	Toteuma 2024
Turun filharmoninen orkesteri	Orkesterin kävijämäärä	lkm	71 159	72 915
Turun filharmoninen orkesteri	Sinfoniakonserttien täyttöaste	%	72,99	82,10
Turun filharmoninen orkesteri	Lasten ja nuorten tapahtumien kävijämäärä	lkm	13 488	17 609
Turun filharmoninen orkesteri	Kävijät yleisöyötapahtumissa	lkm	6 414	11 215
Turun filharmoninen orkesteri	Konserttitalon ulosvuokraus, tapahtumien määrä	lkm	61	62
Turun filharmoninen orkesteri	Asiakastytyväisyysskyselyn keskiarvo	likert (1-5)	4,46	-

Toimenpiteet – Turun filharmoninen orkesteri

Palvelualue	Toimenpide / tavoite	Toteuma 2024
Turun filharmoninen orkesteri	20 sinfoniakonserttituotantoa ja 8 uusintaa	23 sinfoniakonserttituotantoa ja 9 uusintaa
Turun filharmoninen orkesteri	8 kamarimusiikkikonserttia	13 kamarimusiikkikonserttia
Turun filharmoninen orkesteri	6 teema-/viihdekonserttia	10 teema-/viihdekonserttia
Turun filharmoninen orkesteri	10 verkkokonserttia	8 verkkokonserttia
Turun filharmoninen orkesteri	30 lasten ja nuorten tapahtumaa	78 lasten tapahtumaa
Turun filharmoninen orkesteri	9 laitos- ja vanhainkoti-konserttia	30 laitos- ja vanhainkoti-konserttia
Turun filharmoninen orkesteri	60 yleisöyötapahtumaa	121 yleisöyötapahtumaa
Turun filharmoninen orkesteri	50 konserttitalon ulosvuokraustilaisuutta	62 konserttitalon ulosvuokraustilaisuutta
Turun filharmoninen orkesteri	Konserttitalon ulosvuokraustoiminnan kehittäminen asiakaslähtöisyyden näkökulmasta	Föililippu ja narikkamaksu sisällytetty myös konserttitalon tapahtumien pääsylippuun.

Turun filharmoninen orkesteri	Tuotannon prosessien kehittäminen OPAS-orkesterihallinnon ohjelmiston käytön vakiintumisen myötä	OPAS-orkesterihallinnon ohjelmisto on vakiintunut koko orkesterin yhteiseksi työkaluksi. Tuotannon prosesseja on kehitetty ja kehitetään jatkuvasti.
Turun filharmoninen orkesteri	Aktiivinen osallistuminen Musiikkitalon toteutussuunnitteluun	Intendentti on allianssin projektiryhmän jäsen ja tiiviisti mukana suunnittelussa. Henkilöstöä osallistetaan tarkoituksenmukaisissa vaiheissa.
Turun filharmoninen orkesteri	Musiikkitalon toimintakonseptin kehittäminen	Osallistuttu Kaupunginteatterin, tulevan operaattorin, kanssa toimintojen suunnitteluun. Käynnistetty orkesterin strateginen tulevaisuustyö.

Henkilöstöstrategiset toimenpiteet – Turun filharmoninen orkesteri

Palvelualue	Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Toteutuma 2024
Turun filharmoninen orkesteri	Osaaminen ja uudistuminen	Tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa	Yhdessä tekemisen kulttuurin vahvistaminen	Yhdessä tekemisen työtavat vakiintuneet; ei uusia toimenpiteitä.
Turun filharmoninen orkesteri	Työ lisää hyvinvointia	Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti	Orkesterin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman laatiminen	Järjestetty henkilöstölle turvallisemman tilan workshop.
Turun filharmoninen orkesteri	Työ lisää hyvinvointia	Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti	Muusikoiden TuLe-ryhmä työfysioterapeutin kanssa	Suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä työterveyden kanssa tarpeen mukaan.
Turun filharmoninen orkesteri	Parempi johtaminen	Henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvia tarpeita ja mahdollistaa mielekkään urapolun	Orkesterin äänenjohtajien tiiminvetäjäkoulutus	Ei ole toteutunut.